

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
SOCIALINĖS POLITIKOS GRUPĖ

PAŽYMA

DĖL LIGOS IR MOTINYSTĖS SOCIALINIO DRAUDIMO ĮSTATYMO NR. IX-110 2, 11, 11¹, 18, 21 IR 24 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO BEI LIGOS IR MOTINYSTĖS SOCIALINIO DRAUDIMO ĮSTATYMO NR. IX-110 1, 5, 11¹, 16, 19, 20, 22, 23, 24 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR ĮSTATYMO PAPILDYMO PRIEDU ĮSTATYMO NR. XIV-1190 9 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTŲ
(TAP-22-1306; TAIS 22-9050(2))

2022-07-27 Nr. NV-2174

Vilnius

Rengėjas. Socialinės apsaugos ir darbo ministerija.

Tikslas – suvienodinti teisinį ligos išmokų mokėjimo reguliavimą, švietimo įstaigoje paskelbus infekcijų plitimą ribojantį režimą, tiek Vyriausybės paskelbtos ekstremaliosios situacijos / karantino metu, tiek užkrečiamųjų ligų protrūkių ar jų epidemijų metu, nesant paskelbtos ekstremaliosios situacijos / karantino; patikslinti minimalių motinystės, tėvystės ir vaiko priežiūros išmokų apskaičiavimo taisyklę.

Esama situacija:

- Siekiant suvaldyti dėl Vyriausybės paskelbtos ekstremaliosios situacijos / karantino dėl COVID-19 ligos paskelbimo kilusius neigiamus padarinius, buvo patvirtintas visas paketas priemonių. Viena iš priemonių – ligos socialinio draudimo išmokos, mokamos dėl paskelbtos ekstremaliosios situacijos / karantino dėl COVID-19 ligos pagal Ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatymą. Nuo 2022-05-01 atšaukta ekstremalioji situacija dėl COVID-19 ligos. Tačiau, ruošiantis naujiems 2022 mokslo metams, kai COVID-19 liga gali tapti įprasta užkrečiamąja liga, būtina patikslinti bendrąsias ligos išmokų mokėjimo užkrečiamųjų ligų protrūkių ar jų epidemijų metu (nesant paskelbtos ekstremaliosios situacijos / karantino) nuostatas tais atvejais, kai švietimo įstaigoje bus skelbiamas infekcijų plitimą ribojantis režimas ir atsiras poreikis prižiūrėti vaikus.
- Pagal galiojančias Įstatymo nuostatas, reguliuojančio ligos išmokų mokėjimą užkrečiamųjų ligų protrūkių ar jų epidemijų metu:
 - nesant paskelbtos ekstremaliosios situacijos / karantino: švietimo įstaigoje nustačius infekcijų plitimą ribojantį režimą, ligos išmoka gali būti mokama pagal ikimokyklinio / priešmokyklinio / pradinio ugdymo programą ugdomo vaiko motinai (tėvui), įmotei (įtėviui), budinčiam globotojui, globėjui ar vaiką laikinai prižiūrinčiam asmeniui, kai vaikui nustatyta laikinoji priežiūra pas fizinius asmenis.
 - Vyriausybei paskelbus ekstremaliąją situaciją / karantiną: jei vaiko iki 8 m. (bet ne ilgiau kaip iki jo ugdymo pagal pradinio ugdymo programą pradžios) / pagal pradinio ugdymo programą ugdomo vaiko / pagal bendrojo ar specialiojo ugdymo programą besimokančio neįgalaus asmens lankomoje švietimo įstaigoje dėl užkrečiamosios ligos nustatomas infekcijų plitimą ribojantis režimas ir dėl to atsirado būtinybė jį prižiūrėti, ligos išmoka gali būti mokama vaiko motinai (tėvui), įmotei (įtėviui), senelei (seneliui), budinčiam globotojui, globėjui ar vaiką laikinai prižiūrinčiam asmeniui, kai vaikui nustatyta laikinoji priežiūra pas fizinius asmenis.
- Ligos ir motinystės socialinio draudimo išmokų nuostatuose (2022-06-22 Vyriausybei pritarus jų pakeitimui) nustatyta, kuris bazinis socialinės išmokos dydis (BSI) turi būti taikomas apskaičiuojant minimalų dienos kompensuojamąjį uždarbį motinystės, tėvystės ir vaiko priežiūros išmokai nustatyti, jei BSI per praėjusį ketvirtį keitėsi. Tačiau siekiant teisinio aiškumo, išlieka poreikis tikslinti ir Įstatymo nuostatas (į tai buvo atkreiptas dėmesys

Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės išvadoje, Vyriausybei svarstant Ligos ir motinystės socialinio draudimo išmokų nuostatų pakeitimo projektą). Šiuo metu Įstatyme nustatyta, kad motinystės, tėvystės ir vaiko priežiūros išmokos per mėn. negali būti mažesnės už 6 BSI dydžius, galiojusius praeitą ketvirtį iki teisės į šias išmokas atsiradimo dienos.

Esmė, nauda. Siūloma:

- 1) Išplėsti ligos išmokų gavėjų sąrašą užkrečiamųjų ligų protrūkių ar jų epidemijų metu (nesant paskelbtos ekstremaliosios situacijos / karantino). T.y., ligos išmoką, švietimo įstaigoje nustatčius infekcijų plitimą ribojantį režimą, mokėti ne tik motinai (tėvui), įmotei (įtėviui), budinčiam globotojui, globėjui arba vaiką laikinai prižiūrinčiam asmeniui, bet ir vaiko senelei (seneliui) ar neįgalų asmenį laikinai prižiūrinčiam asmeniui.
- 2) Patikslinti sąrašą asmenų, kuriuos prižiūrintiems asmenims (kai švietimo įstaigoje nustatytas infekcijų plitimą ribojantis režimas) būtų mokama ligos išmoka. T.y. nustatyti, kad ši išmoka mokama ne tik prižiūrint vaiką iki 8 m. (bet ne ilgiau kaip iki jo ugdymo pagal pradinio ugdymo programą pradžios) / pagal pradinio ugdymo programą ugdomą vaiką, bet ir pagal bendrojo ugdymo programą ar specialiesiems ugdymosi poreikiams pritaikytą bendrojo ugdymo programą besimokantį neįgalų asmenį.
- 3) Patikslinti ligos išmokų mokėjimo nuostatas tais atvejais, kai apdraustojo asmens laikinasis nedarbingumas dėl vaiko ar neįgalaus asmens priežiūros, prasidėjęs draudimo laikotarpiu, tęsiasi po atleidimo iš darbo / tarnybos arba pasibaigus draudimo laikotarpiui, nurodant, kad tokiais atvejais ligos išmoka mokama ne ilgiau negu 14 kalendorinių dienų, t.y. tiek pat, kiek būtų mokama ir neatleidus asmens iš darbo / tarnybos arba nepasibaigus draudimo laikotarpiui.
- 4) Patikslinti, kad motinystės, tėvystės ir vaiko priežiūros išmokos per mėnesį negali būti mažesnės už 6 BSI, galiojusius ne praeitą ketvirtį, o praeitą mėnesį iki teisės gauti šias išmokas atsiradimo dienos.
- 5) Suderinti su Seimo 2022-06-28 priimtais Įstatymo pakeitimais.

Numatoma nauda. Pritarus siūlomiems pakeitimams, būtų suvienodintas ligos išmokų mokėjimas užkrečiamųjų ligų protrūkių arba jų epidemijų metu nesant paskelbtai ekstremaliajai situacijai / karantinui ir ją / jį paskelbus, švietimo įstaigoje nustatčius infekcijų plitimą ribojantį režimą; teisinis reguliavimas taptų aiškesnis.

Numatoma įsigaliojimo data (nuostatomis dėl ligos išmokų mokėjimo) – 2022-11-01.

Lėšų poreikis dėl ligos išmokų mokėjimo užkrečiamųjų ligų protrūkių / pandemijos metu nuostatų suvienodinimo neapskaičiuotas, nes nėra galimybių įvertinti, kokia bus COVID-19 ligos, gripo ar kitų užkrečiamųjų ligų eiga. Siūlomi priemonėi dėl minimalių motinystės, tėvystės ir vaiko priežiūros išmokų apskaičiavimo taisyklės pakeitimo papildomų valstybės biudžeto lėšų nereikės.

Atitiktis Vyriausybės programai. Tiesiogiai Vyriausybės programos nuostatų neįgyvendina.

Derinimas. Projektai suderinti su Teisingumo ministerija, Finansų ministerija, Sveikatos apsaugos ministerija bei patikslinti pagal VSDF valdybos ir Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos pastabas (suderinta darbo tvarka).

Projektai tikslinti pagal Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės 2022-06-03 išvadoje Nr. NV-1567 ir 2022-06-07 išvadoje Nr. NV-1611 pateiktas pastabas. Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupė patikslintiems projektams pastabų neturi.

Dalykinio vertinimo išvada. Siūlome projektus svarstyti Vyriausybės posėdyje (A dalyje), prieš tai aptarus tarpinstituciniame pasitarime.

